Engelskans spår i dagens svenska

Razum, Sandra

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:394804

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Filozofski fakultet
Sveučilišta u Zagrebu

Repository / Repozitorij:

ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences

zir.nsk.hr

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

ZAGREBS UNIVERSITET
FILOSOFISKA FAKULTETEN

INSTITUTIONEN FÖR SKANDINAVISTIK

Sandra Razum

Engelskans spår i dagens svenska

Examensarbete

Handledare:

dr. sc. Goranka Antunović, fil. dr.

september, 2021

Innehållesförteckning

1. Inledning 1

2. Engelska som lingua franca 1

3. Anpassning av lånord 2

3.1. Allmänna regler 2

3.2. Morfologisk anpassning 3

3.3 Semantisk anpassning 5

3.4. Fonologisk anpassning 5

4. Områden med engelskans spår 6

5. Kodväxling 7

5.1.Kodväxling mellan svenska och engelska 7

6. Attityder till *svengelska* 8

6.1. Domänförluster som en del av förändringsprocessen 8

6.2. Rädslan för lånord 9

6.3. Attityder hos allmänheten 9

7. Slutord 10

8. Käll- och litteraturförteckning 12

1. Inledning

Ett språk förändras, anpassas och utvecklas tillsammans med samhället. För hundratals år sedan ända tills idag har engelska onekligen haft ett stort inflytande på svenska i form av lånord, på senare tid kodväxling och har även lett till rädslan för domänförluster. Engelska står, vid sidan av svenska, högst upp i svenskarnas språkhierarki. (Bijvoet 2020: 51) I detta examensarbete kommer jag att beskriva hur engelska lånord anpassar sig i svenska, framför allt morfologiskt och semantiskt, och dessutom några faktorer i anpassningsprocessen. Genom att kort sammanfatta engelskans inflytande på olika områdena där lånord används mest vill jag påpeka var engelska har lämnat sina spår i svenska. Slutligen vill jag undersöka attityder i olika perspektiv. Domänförluster och kodväxling är begrepp som också ska tas i beaktande.

2. Engelska som lingua franca

Enligt Ethnologue är 72,5% av de engelsktalande inte mödersmålstalare.[1] Engelskan har haft inflytande över världen tack vare industrialism, kolonialism och senare populärkulturen och har således blivit det största språket i världen om men räknar ihop modersmåls- och icke-modersmålstalare. En historisk översikt av engelskans inflytande på det svenska språket ger bevis på att det inte var så stort fram till 1700-talet. Sedan 1700-talet, och i synnerhet med industrialiseringen under 1800-talet och in i 1900-talet ökade det märkligt. Svenskan lånade många nya lånord som hade att göra med områdena som klädesplagg, handel, tekniska begrepp, politik och kommunikation. Senare under nittonhundratalet kom ännu fler lånord från engelska som gällde kultur, vardagsliv och fortfarande teknik. (Holmberg 2009) Engelskan började vara det språk som styrde världen, och Sverige, efter andra världskrigets slut och den har samma roll än idag. Sedan den tiden har Sverige importerat det största antalet lånord från engelskan, särskilt från USA. I det nya årtusendet är det media, ungdomskulturen, industrin och vetenskap som står för det största antalet nya anglicismer eftersom det finns inom dessa områden ett ständigt behov av termer och ord som svenskan inte har. (ibid.) Redan år 2009 la tidskriften Språktidningen tonvikt på hur populärkulturen resulterade i att svenskar började använda engelska fraser. Det är därför förståeligt att det stod i svenska skolans kursplan att engelska var ”nödvändig” för sysselsättning, utbildning och användning av teknik för svenska elever (Hult 2012: 239). Hult märkte också att engelska har möjliggjort

[1] https://www.ethnologue.com/guides/most-spoken-languages

globalisering och tagit rollen som inte bara lingua franca, utan också lingua economica, lingua emotiva samt lingua academica. (2012: 234)

3. Anpassning av lånord

Det finns fyra typer av lånord: direktlån, översättningslån, betydelselån och hybrider. (Antunović 1988: 14) Bara anpassningen av direktlån och hybrider kan undersökas eftersom det är bara i dessa fall som svenska lånar ordens form. (ibid.) Lånordsanpassning nämns ibland, vid sidan av möjligheten för missförstånd å ena sidan och skillnader i deras böjning å andra sidan, som svårigheter för talare av det låntagande språket (jfr. Holmberg 2009), vilket är dock baserat på en liten studie. Däremot har forskare lyckats beskriva mönster för böjning av olika ordklasser, förändringar i semantisk anpassning, fonologisk och ortografisk anpassning (bl. a. Antunović (1992) genom att tillämpa R. Filipovićs teori (Filipović 1986) på svenska och Mickwitz 2010: 193-199).

3.1. Allmänna regler

Enligt Mickwitzs avhandling finns det några mönster och regler för lånord. Hon har upptäckt att verb och adjektiv inte anpassar sig så lätt som substantiv och att det är substantiv som kan bilda flest nya ord. (Mickwitz 2010: 193) Hon förklarar vidare att det finns en koppling mellan lånords böjning och deras stavning: när ord anpassar sin stavning till svenska, böjs de ”i stor utsträckning” enligt svenska böjningsregler, och när de inte anpassar ortografin, böjs de enligt engelska böjningsregler. Mickwitz drar slutsatsen att inlånade verb, i de flesta fall, böjs enligt konjugation 1 i svenskan medan Antunović (1992: 245) även upptäcker att alla lånade verb gör det. Åtta språkstrukturella faktorer för lånordens anpassning nämns (Mickwitz 2010: 193-194): lånord har samma genus som deras motsvarande homonym, t.ex. *ett klimat* i betydelser ”väderleksförhållanden” och ”stämning”, vissa slutleder får samma genus som de får i svenska ord med samma slutleder, t.ex. *en traktor* från engelskans *tractor* jämfört med svenskans *dator*. Vidare, lånord med ortografi och morfologi som inte är svenskans liksom lånord som är långa och komplexa föredrar s-pluralendelse, t.ex. *workshops* eller *codes of practices*. På liknande sätt får ord som hänvisar till par eller delbara mängder endast s-pluralendelse, som i *inlines*. När det gäller ord som syftar på en varelse är de i utrum, som ordet *en bodyguard* (jfr. Mickwitz 2010: 194). Författarna beskriver också tendensen för lånord att få samma genus som deras synonym i svenska, t.ex. lånordet *en design* och dess synonym *en formgivning* (ibid.). Till slut nämner Mickwitz (2010: 194) att lånord som är etablerade och har varit länge i svenska ordböcker brukar ha svensk pluraländelse (t. ex. ett

projekt, pl. projekten). Hon noterar också att de flesta engelska lånord i allmänhet blir utrum. (2010: 116)

3.2. Morfologisk anpassning

Morfologi, som en gren av lingvistik, studerar ordstruktur, ordböjning samt hur nya ord bildas. Angående lånord fokuserar den på ordbildning och böjningsregler. En övervägande majoritet av engelska lånord omfattar substantiv – ca 80 % (Antunović 1992: 252), så självklart kommer de flesta böjningsreglerna gälla just dem. Grammatiska morfem kan anpassas till det låntagande språket eller det långivande språkets morfem kan behållas, men över tiden ersätts dem med det låntagande språkets former. Enligt R. Filipovićs teori, kallas denna process för transmorfemisation och den omfattar tre typer. (Filipović i Antunović 1992: 233) I den första typen består ordet av ett lexikalt morfem och ett nollmorfem, exempelvis *puck-Ø* och *scout-Ø* och den där strukturen behålls även i svenskan. I den andra typen behåller lånordet långivande språkets grammatiska morfem, som är dock inte inte nollmorfemet -Ø. Sådana anglicismer är t.ex. *cornflake-s* och *design-er*. Den sista typen åsyftar lånord vars engelska grammatiska morfem ersätts av ett svenskt, med samma funktion (grammatisk betydelse). Sådana är exempelvis anglicismer där engelskans *-er* blir *–are* i svenskan (eng. *jogger* har således blivit *joggare* och engelskans verbala *–ize* i verb som exempelvis *televise,* blir ofta *–isera* i svenskan, alltså *televisera* i det här fallet).

Antunović (1992: 234-235) har också fastfällt vissa morfologiska struktur som engelska lånord får för att anpassa till svenska. Engelska substantiv som slutar på suffixet *-er* kan få *-er (designer), -are (joggare)* och *-ert (daggert)* trots att suffixet *–ert* egentligen är väldigt sällsynt i det svenska språksystemet. Engelska ord som slutar på följande suffix brukar ha samma suffixet i svenska: *–or (traktor)*, *-ist (eskapist), -an (vegetarian)*, *-ism (sexism)* och *–tion (information)*. Substantiv som slutar på *–ery* får *-eri* istället *(clowneri)*. Suffixet *–ing* kan vara både engelska modellen som behållas och en svensk ersättning. Suffixet *–ing* kan vara ersättas med *–ing (bodybuilding)* eller *–ning (boxning)* som kan tolkas som antingen resultatet av verbalsubstantivets anpassning eller som avledning från ett inlånat verb.

Verb, adjektiv och adverb har inte så många möjliga suffix att få som substantiv. Enligt Antunović (1992: 236) får engelska verb som slutar på nollmorfemet *-Ø* oftast suffixet *–a* i svenska *(banta, fejka)* dock suffixet *–era* dyker också upp *(budgetera, programmera)*. Verbets suffix *–ize* kan ändras till *–isera (televisera)* eller bara *–era (optimera).* I det sistnämnda exemplet visas en ny tendens att förkorta verbs suffix (ibid). De sista två exempel

är engelska suffix *–ate* som blir *–era (frustrera)* och *–fy* vilket byts ut mot *–fiera (diversifiera)*.

Ungefär 30 % av lånade adjektiv i korpusen för denna studie får nollmorfemet *-Ø (cool, gay)* vilket är ovanligt högt för svenskan. (Antunović 1992: 237) Suffixet *–y* kan både behållas i det svenska lånordet *(groggy)* och utbytas till *–ig (fluffig)*. Det finns ett vanligt adjektiviskt suffix till, nämligen *–able,* vilket blir *–abel* i svenska *(komfortabel)*.

Lånadverb vars engelska modeller bara har nollmorfemet *-Ø* behåller samma form i svenska *(back, offside)*. Lånade adverb som inte har bara nollmorfemet bildas på samma sätt som svenska adverb – en lägger till suffixet *–t* till ett lånade adjektivets grundform. I hybrida lånord är det mer troligt att lånordet kommer som förled så att det inte måste anpassas morfologiskt. Den del av ordet som böjs, översätts, dvs. den svenska motsvarigheten ersätter den svenska leden, vilket är anledningen varför hybrider är mer integrerade i svenska språket än direkta lån.

Hittills har jag skrivit om ordens grundformer och i fortsättningen kommer jag att kommentera två grammatiska kategorier hos substantiv - genus och numerus. På grund av olikheter mellan engelskans genussystem med tre genus (maskulinum, femininum, neutrum) och det svenska med två grammatiska genus (utrum, neutrum), kan en inte säkert veta vilket genus ett lånord får. Det finns dock vissa tendenser. Som jag redan har nämnt, är en stor majoritet av substantiv som syftar på levande varelser utrum, med sällsynta undantag som *fans* eller *skinhead*. Proportionen mellan utrum och neutrum substantiv i svenska i allmänhet är en annan faktor som spelar en roll när ett lånsubstantivs genus bestäms. Eftersom den är 80:20 (80% utrum, jfr. Tingbjörn i Antunović 1992: 240), är sannolikheten för lånordet att vara i utrum gruppen mycket större. Ord som har typiska suffix som *–ing*, *-er*, *-are*, *-ism*, *-en* och *–tion* får samma genus som andra svenska ord som slutar på samma suffix, nämligen utrum. Suffixet *–eri* visar å andra sidan att ordet är ett ”ett-ord.” Dessa tendenser är relevanta för att bestämma genus men de är inte helt tillförlitliga eftersom det alltid finns undantag som t.ex. *sampel*. (Antunović 1992: 242)

En annan form som måste bestämmas för lånsubstantiv är pluralis. Där följer lånord också i princip samma mönster som inhemska ord. Ett intressant exempel på anpassning hittar en i pluralformen *–s*. Anledningen till användningen av *–s* pluralen är att den är mycket produktiv (används i nästan 15 % av lånade substantiv från använd korpusen ibid. 244) och Antunović

(1992: 244) nämner som en möjlig förklaring att det är lättare att behålla pluralformen *-s* för då behöver man inte bestämma deras genus.

3.3 Semantisk anpassning

Analys av semantisk anpassning omfattar förändringar i lånords betydelse, innan och efter det har integrerat sig i det nya språket. Filipović skiljer på tre huvudtyper: noll-förändring, inskränkning och utbredning av betydelse. (Filipović i Antunović 1992: 247) I det första fallet har lånordet samma betydelse, och samma antal betydelser, i det långivande och det låntagande språket. Filipović förklarar vidare att den situationen förekommer oftast i hans forskning - i cirka 40 % av anglicismer i det svenska språket. (Filipović i Antunović 1992: 247) Kategorier av lånord vilkas betydelse inte förändrar har ofta att göra med mat *(bacon)*, dryck *(bourbon)*, sport *(offside)*, hundraser *(beagle)*, dansstilar *(tango)*, vetenskapliga termer *(behaviorism)* osv. Inskränkning händer när lånordet förlorar någon eller några av modellens betydelser och det låntagande språket tar bara vissa betydelser. Ett exempel på denna typ av anpassning är ordet *freak*, vilket har flera (sju i Webster´s engelska ordbok som användes i undersökningen) olika betydelser på engelska och bara en betydelse togs över till svenska – ”person passionerat intresserad av något”[2]. I processen av utbredning får lånordet fler betydelser på svenska än det har på engelska. Ett populärt exempel kan vara ordet *bulldogg*. Istället för bara en betydelse, får lånordet en helt ny betydelse i svenska som inte behöver vara väldigt nära den ursprungliga betydelsen på engelska. Ordet kan betyda både en hundras och en person med liknande utseende eller envishet som hund rasen. (Antunović 1992: 248-250)

3.4. Fonologisk anpassning

Engelska och svenska är mycket olika fonologiskt. Den största skillnaden mellan dem är accenten. Svenska har två typer av accent: akut, vilken kallas även enstavighetsaccent eller accent 1 och grav, kallad också för gravis, tvåstavighetsaccent eller accent 2. En stigande ton på den betonade stavelsen och sedan en fallande definierar den akuta accenten, medan gravis har två stigande ton. När ett lånords accent anpassas till svenska flyttas betoningen mestadels bakåt (Antunović 1992: 232), t.ex. i /*'adi'ti:v/* och /*boj'kot/*. Accenten byts alltid från akut till grav när förändringen sker. (ibid. 233) En kan uttala lånord med utgångspunkt i det engelska uttalet eller med någon svensk anpassning som liknar engelska mest. Det finns en tendens för enspråkiga svenskar att anpassa lånords uttal. Ibland är flera alternativ möjliga, m.a.o. den

[2] definitionen i Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien, https://svenska.se/tre/?sok=freak&pz=1

skriftliga formen kan uttalas på olika sätt, som t.ex. med grafemet ⟨o⟩ i ordet *boxare*. (Antunović 1992: 232)

4. Områden med engelskans spår

Idag finns det många spår av engelska i det svenska språket. Dem kan en upptäcka i forskning, högre utbildning, i populärkulturen, områdena som teknik, it, handel och företagsspråk. (Bijvoet 2020: 32) Fördelningen över olika ämnesområden verkar återspegla den allmäna utvecklingen i samhället. Då uppstår behovet för nya lånord. Användningen av anglicismer är speciellt kopplat till en viss prestige i samhället – en kan se att den är högst inom områden som teknologi, mode och underhållning. Pseudoanglicismer, svenska ord som är baserade på engelska morfem men som inte finns som ord i engelska, är ytterligare en påminnelse om engelska språkens starka inflytande även inom det svenska språket. (Stålhammer 2004: 96) Några exempel från 1980-talet är *freestyle* och *babylift* (Antunović 1992: 210) och bland de nyare finns *afterwork*, *backslick* m.fl.

Tabell 1. Fördelning över ämnesområde (Stålhammar 2004: 95)

Tech	Gen	Eng	Sci	Sport	Trpt	F&F	Fash	Trad	Ent	Tot
739	1304	29	377	303	97	48	227	236	374	3734
20%	35%	1%	10%	8%	3%	1%	6%	6%	10%	

Tabell 1 har tagits från Stålhammar (2004: 95), där den följs av beskrivningen ”English influence on the Swedish vocabulary 1800-2000”. Den åsyftar Stålhammars korpus på 800 lånord tagna ur SAOB visar och den visar att de två kategorier där användning av engelska lånord har högst frekvens är tekniska termer å ena sidan (t.ex. *atombomb, databas, film, fotografi, radar, radio)* och vardagliga termer för abstrakta begrepp å den andra (t.ex. *deadline, brainstorming, status, trend* och *euroskeptiker* eller föremål som *juice, clown, reporter* och *bacon*). Medicinska termer faller också under kategorin av tekniska termer (t.ex. *akupunktur, födelsekontroll, hjärndöd* och *vitamin*). Lånord som gäller sport, exempelvis *golf, basketboll, bordtennis, bowling* började används under 1900-talet och används idag i stor utsträckning. Underhållning (Ent) omfattar många termer som åsyftar någon genre (*rock, blues, country, jazz*) eller utrustning (*jukebox, keyboard, stereo*). Mode (Fash) omfattar mest ord för textiler (t. ex. *fleece, nylon, tweed*), kläder (*jeans, smoking, pullover)* samt kosmetik (*aftershave, make-up, conditioner, bodylotion*) medan Flora och Fauna (F&F) har mest

hundraser (*spaniel, terrier, pitbull*) men också nyupptäckta arter (*ponny, korthorn*). Inom handel (Trad) finns det flest direkta lån, men den omfattar bara exempel som används dock mycket. Här finner en ord som *budget, cash, check* och *manager*. Transport (Trpt) omfattar även termer från turismen – t.ex. *duty free, business class, jetlag, container*. ”Eng” betecknar kulturella begrepp inom den engelsktalande världen, t. ex. *cowboy, pub*. (Stålhammar 2004: 95)

5. Kodväxling

Enligt Oxfords Concise Dictionary of Linguistics, syftar termen kodväxling på ”switching in speech between different languages, dialects, etc.“[3] Några har en negativ uppfattning om kodväxlingen på grund av tron att den betecknar halvspråkighet och lättja. I motsats till detta påstående, är kodväxling egentligen inte kompensering för någon som inte kan ett språk tillräckligt bra, utan en visning av höga språkliga kunskaper. (Bijvoet 2020: 23)

5.1. Kodväxling mellan svenska och engelska i Sverige

En särskild typ av kodväxling inom en sats händer på ett systematiskt sätt och därför visar goda språkkunskaper och hög språklig kompetens. (Møller i Bijvoet 2020: 23) Anledningen till att kodväxla är, enligt antropologen Woolard (i Bijvoet 2020: 23), att människor vill använda alla sina kunskaper utan att begränsa dem. Om en nation har höga språkliga kompetenser, förväntas kodväxlingen. En kan sätta in s.k. påhäng, t.ex. *jag fixar det, no problem!* eller anpassa böjliga ord till sina sättningar. (Bijvoet 2020: 22) Engelska som en lingua emotiva är också det språk som en uttrycker känslor med och behandlar element av populärkulturen, så kodväxling sker ofta under dessa omständigheter. (Phillipson i Hult 2012: 234) När det gäller gränsen mellan lånord och kodväxling, finns det en tunn linje. Det kan en se i exempel som *jag behöver renewa mitt körkort.* Här anpassas verbet morfologiskt, men eftersom det inte är allmänt accepterat, kan det inte anses vara ett lånord. Ibland är det svårt att skilja mellan dem utan att checka i en ordbok. Ord som *approach* som inte anpassas morfologiskt kan orsaka samma tvivel. (Bijvoet 2020: 22)

[3] definitionen i Concise Oxford Dictionary of Linguistics (2 ed.) utgiven av Oxford University Press https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199202720.001.0001/acref-9780199202720-e-552?rskey=NVk1fS&result=1

6. Attityder till *svengelska*

Svenska som blandas med engelska har varit en gängse praxis i Sverige i länge. Svenskar inkluderar idiom, slagord och lånord så länge att Svensk ordbok betecknar ordet *svengelska* som belagt sedan 1960. Både ungdomar och de vuxna använder nuförtiden engelska lånord allt oftare. (Gustafsson 2019) Kunskaper i engelska är i Sverige på en mycket hög nivå med nästan 90% av svenskarna som kan engelska tillräckligt bra för att hålla en konversation. (Special Eurobarometer i Norrby 2014: 22) Ökad användning av engelska ledde också till en ny språklag 2009 vilkens syfte var, bland annat, att betona att det är svenska som är huvudspråket i samhället, offentlig verksamhet och internationella sammanhang. En fråga som kräver svar är om en bättre kompetens i ett främmande språk, i det här fallet engelska, orsakar svenskans degradering eller minskning i dess användning.

6.1. Domänförluster som en del av förändringsprocessen

Ett begrepp som ofta kan lyfts fram när en pratar om engelska i Sverige är domänförlust. Under de senaste 30 åren har engelska faktiskt blivit det primära valet för vetenskaplig diskurs och den används alltmer inom högre utbildning. Forskare har därför börjat diskutera huruvida engelskan fungerar som ett hot eftersom den till synes håller på att ta upp så många svenska domäner. Från domänförluster till svenskarnas attityder till detta inflytande, allt detta kan ses som något negativt eller bara som en förändringsprocess. Vissa språkforskare förklarar domänförluster som en förändringsprocess, inte nödvändigtvis ett hot. En annan fråga gäller kapacitetsförluster med hänsyn till kvaliteten av språket men studier har visat att engelska vanligtvis inte är ansvarig för försämrad svensk kvalitet bland modersmålstalare. (Salö 2010: 38) Med beaktande av allt detta, kan engelska inte anses göra svenskan utrotningshotad. Salö (2012: 29) tror att lånord fungerar bra ”så länge de fyller en språklig lucka och kan anpassas till svenskans språksystem.“ (ibid.) Domänförlust är en problematisk term som kan tolkas som fel eller som sanningen, men engelska är ett nödvändigt medel som fyller språkliga luckor inom svenska. Forskare tror att engelska kan samexistera med svenska. (se Boyd i Norrby 2014: 24) Ytterligare har inte någon kunnat bevisa att engelskan verkligen kommer att sprida sig till andra domäner och påverka dem. Engelska kanske försämrar inte svenskarnas kunskap och kompetens i svenska, utan faktumet att den används så mycket av svenskar visar klart deras förmåga att tala ett främmande språk flytande. Den omständigheten bidrar till Sveriges globalisering eftersom engelska är ett världsspråk.

6.2. Rädslan för lånord

Språkvårdaren Gustafsson vid Finlands Institutet för de inhemska språken tycker att rädslan för lånord, eller för *svengelska* i allmänhet, härstammar från rädslan att svenska kommer att degradera på grund av engelskans inflytande. (2019) Hon drar slutsatsen, precis som Salö, att lånord spelar en roll där svenska saknar uttryck och föreslår till och med att talare borde pröva vara kreativa med svenska. Ett sådant perspektiv fokuserar på individuell önskan att bli bekant med vad en kan göra med svenska. Dessutom, på grund av språklärares erfarenheter, är engelska allestädes närvarande i både språk och tankar av eleverna, trots att ingen är medveten om det. (ibid.) På så sätt kan det vara naturligt att engelska kommer fram om en inte arbetar för att undvika den. Språkvårdare är uppdelade mellan att se lånord som en nödvändighet och som ett hot där luckor i svenska finns. Enligt Gunnarsson (1999: 20) är vetenskap ett särskilt ”hotad” domän. Drastisk ökning av antalet doktorsavhandlingar skrivna på engelska stärker hennes åsikt – engelska dominerar, vilket framgår av statistiken: nästan 90% av alla doktorsavhandlingar i Sverige skrevs på engelska 2008, jämfort med 15% i början av 1900-talet. (Norrby 2014: 23) Forskning har visat att när utbildningen blir mer avancerad, ökar även användning av engelska. I motsats till rädslan för hotet, bevisar verkligheten att kunskaper skiljer från rädslan av ett hot och samtidigt bevisar att kunskaper i engelska förbättras. Trots att studenter exponeras för engelska i sina akademiska studier, finns det få tecken på att engelska har påverkat deras modersmål, och de fortfarande har förmågan att uttrycka sig tillräckligt bra på svenska.

6.3. Attityder hos allmänheten

Attityder hos människor i allmänhet tyder på en mer positiv inställning till engelska än några bekymrade språkvårdare som Gustafsson. Engelska har till och med blivit en del av svensk kultur, vilket kan ses i benägenheten att kodväxla och en hög procentsats av engelsktalande människor. Språket är uppskattat som ett tecken av modernt liv; genom att använda det verkar personen ha en bra social ställning. Engelska kommer dock inte att ta över svenska, utan samexistera med svenskarnas modersmål medan den kommer att skapa en högre nivå av tvåspråkighet. (Norrby 2014: 30) Bijvoet säger också att det är engelska lånord som svenskar accepterar bäst bland lån från alla andra språk. (2020: 35) Enligt Stålhammar (2004: 98) fylls språkliga luckor i svenskan med ungefär 4,500 engelska lånord, vilka speglar utveckling i samhället inom olika områden och Sveriges deltagande i globaliseringen.

7. Slutord

Engelskan har många spår i svenskan idag. Tack vare olika språkliga anpassningar av lånord har svenska utvecklats sitt ordförråd i områden där språkliga luckor fanns och den kommer att fortsätta och göra det så länge som samhället ändras och nya ord eller uttryck behövs. Tiden kommer att utvisa hur mycket engelskans inflytande kommer att stärka eller försvagas och huruvida svenskan kanske kan själv mynta uttryck och ord som saknas utan någon inlåning. Eftersom forskare bara kan förutsäga troliga förändringsprocesser som ett språk kan förväntas gå igenom, inget påstående är helt säkert, men om utbildningen i Sverige och landets språkpolitik fortsätter att se till att svenskar får tillräckligt kunskap om och i sitt modersmål, kan engelska och svenska samexistera utan rädsla för domänförluster och försämrad svenska.

Traces of the English language in today's Swedish – summary

The English language has had a long-lasting influence on Swedish in various domains. From the 18th century onwards, its influence has grown increasingly stronger, with the time from the 1950s up until now providing the greatest proportion of English loan words used today. Swedish has largely taken over terms for developments in technology, science and popular culture. The language; therefore, has a large number of loan words that fill lexical gaps and find different forms of adaptation to Swedish which have been thoroughly studied and analyzed. While some consider it a threat to Swedish, others see it as an aspect of language change, there is a general agreement that English is integral to the Swedish society and the country's globalization. Alongside code-switching, a fear of loss of domain stemming from the increasing use of English in the academic community is also a matter of discussion among those responsible for language planning. Native Swedish speakers; however, have an accepting attitude towards English and do not perceive it as a threat.

Tragovi engleskog jezika u današnjem švedskom – sažetak

Engleski jezik imao je kroz povijest jak utjecaj na različita područja švedskog jezika. Od početka preuzimanja engleskih riječi u 18. stoljeću, prisutnost engleskog u švedskom je bivala sve snažnija, dok se razdoblje od 50-ih godina 20. stoljeća do danas može smatrati periodom najsnažnijeg utjecaja zbog najvećeg broja posuđenica. Švedski ponajviše preuzima pojmove iz domena tehnologije, znanosti i popularne kulture, u kojima posuđenice iz engleskog jezika popunjavaju leksičke praznine. One se također na razne načine prilagođavaju švedskom jezičnom sustavu, a sistematizaciju prilagodbe novih oblika omogućile su brojne analize. Neki utjecaj engleskog jezika smatraju prijetnjom, a neki dijelom jezične promjene, no svi se slažu o njegovoj integralnoj poziciji u švedskom društvu te globalizaciji Švedske. Uz prebacivanje kodova, i strah o gubitku domena zbog sve veće upotrebe engleskog jezika u akademskoj zajednici, jedan je od glavnih je predmeta rasprave onih koji su odgovorni za jezično planiranje. Izvorni govornici ipak imaju pozitivan stav prema engleskom i ne vide ga kao prijetnju švedskom jeziku.

8. Käll- och litteraturförteckning

Antunović, Goranka. (1988). ”Anglicizmi u švedskom – neki aspekti fonološke i morfološke adaptacije“, *Filologija*, (16), s. 13-23. https://hrcak.srce.hr/157341 [8 juli 2021]

Antunović, Goranka. (1992) ”Švedski u švengleskom - still going strong: Prilog proučavanju jezičnih dodira na primjeru anglicizama u švedskom.” *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti*, 446, s. 207-257.

Bijvoet, Ellen. (2020) “Attityder till spår av andra språk i svenskan : en forskningsöversikt.” http://sprakochfolkminnen.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1432585&dswid=-6711 [9 juli 2021].

Filipović, R. 1986. *Teorija jezika u kontaktu: uvod u lingvistiku jezičnih dodira*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti

Gustafsson, Anna Maria. (2019). ”Engelskan − hot eller tillgång?” Arena. https://www.sprakinstitutet.fi/sv/publikationer/sprakspalter/arena_2005-2021?28373_m=29191.

Holmberg, Daniel. (2009). ”Hjälp – ett lånord.” Språktidningen. https://spraktidningen.se/2009/04/hjalp-ett-lanord/

Hult, Francis.M. (2012), ”English as a Transcultural Language in Swedish Policy and Practice“. TESOL Q, 46: s. 230-257. https://doi.org/10.1002/tesq.19

Gunnarsson, Britt-Louise. (1999.) ”Svenska, English eller Deutsch – om språksituationen vid de svenska universiteten” *Språkvård : Tidskrift utgiven av Nämnden för svensk språkvård nr 4 1999. (1999).* https://www.isof.se/download/18.317326fe17956889727273a8/1622124533021/Spr%C3%A5kv%C3%A5rd%201999-4.pdf [8 juli 2021].

Mickwitz, Åsa. (2010). *Anpassning i språkkontakt: morfologisk och ortografisk anpassning av engelska lånord i svenskan*. Akademisk avhandling vid Humanistiska fakulteten, Helsingfors universitet.

Norrby, Catrin. (2014). ”English in Scandinavia: Monster or Mate? Sweden as a Case Study.” In: Hajek, J. and Slaughter, Y. ed. *Challenging the Monolingual Mindset*. Bristol, Blue Ridge Summit: Multilingual Matters, s. 17-32. https://doi.org/10.21832/9781783092529-004

Riksdagsförvaltningen. *Språklag (2009:600)*, *Riksdagen.se*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/spraklag-2009600_sfs-2009-600 [9 juli 2021].

Salö, Linus. (2010). ”Engelska eller svenska? En kartläggning av språksituationen inom högre utbildning och forskning.” Stockholm: Institutet för språk och folkminnen. http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1517848&dswid=-5524

Salö, Linus. (2012). ”Domänförlust som språkideologisk representation: Språkvårdens diskurser om engelska i Sverige.” Nordand. 7. s. 21-59.

Stålhammar, Mall. (2004) “English influence on the Swedish vocabulary 1800-2000,” *NJES*, 3(2), s. 85-100.